

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 37 § i konkurrenslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att konkurrenslagens paragraf om förfarandet vid inspektioner ändras. Syftet med ändringen är att förtydliga Konkurrens- och konsumentverkets inspektionsrätt vid tillsynen över att

bestämmelserna i konkurrenslagen följs utan att den gällande inspektionsrätten utvidgas.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 mars 2015.

MOTIVERING

1 Inledning

Konkurrens- och konsumentverket har enligt konkurrenslagen (948/2911) rätt att förätta inspektion i bl.a. en näringsidkares lokaler och granska dennes affärskorrespondens, bokföring, dataregistreringar, andra handlingar och data som kan ha betydelse för tillsynen över att konkurrenslagen följs. Bakom förslaget ligger den oklarhet som rått i fråga om Konkurrens- och konsumentverkets inspektionsrätt i en situation där den näringsidkare som är föremål för inspektion, t.ex. i samband med utkontraktering av dataadministrationen, har gett en annan näringsidkare sådan information för lagring eller behandling eller där näringsidkaren anlitar en tjänst som tillhandahålls av annan näringsidkare, som har sådan information. Därför utredde arbets- och näringsministeriet tillsammans med Konkurrens- och konsumentverket om verkets befogenheter är ändamålsenliga och tillräckliga för elektronisk kontroll i syfte att övervaka att bestämmelserna i konkurrenslagen följs.

På grund av oklarheten finns det skäl att precisera konkurrenslagens 37 § om inspek-

tionsförfarandet. Av paragrafen ska entydigt framgå att de tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att få information inte bara av den näringsidkare som är föremål för inspektion utan också av den näringsidkare (nedan tjänsteleverantören), till vilket den näringsidkare som är föremål för inspektion har utkontrakterat sin dataadministration. En utkontrakteringssituation nämns inte uttryckligen i den gällande 37 § i konkurrenslagen. Under de senaste åren har de tekniska lösningarna utvecklats och bl.a. användningen av så kallade molntjänster och utkontrakteringen har ökat. Vid Konkurrens- och konsumentverkets inspektioner har det förekommit situationer där näringsidkaren trots sin begäran inte av tjänsteleverantören har fått de uppgifter som verket kräver för att förätta en inspektion.

Den föreslagna kompletteringen av 37 § i konkurrenslagen ökar inte Konkurrens- och konsumentverkets nuvarande befogenheter. Verket har även för närvarande rätt att vid behov rikta inspektionen också till tjänsteleverantören. Ändringsförslaget är en teknisk precisering, för att snabbare få uppgifter av tjänsteleverantören, bl.a. utan ett särskilt in-

spektionsbeslut för detta ändamål. I 37 § 2 mom. föreslås en specialbestämmelse i förhållande till den gällande lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation och den informationssamhällsbalk (RP 221/2013 rd) som i fortsättningen kommer att ersätta den.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Konkurrens- och konsumentverkets inspektionsrättigheter och förfarande vid inspektioner

Konkurrens- och konsumentverkets rätt att göra inspektioner som en del av undersökningarna om konkurrensbegränsningar grundar sig på 35—37 § i konkurrenslagen. Enligt 35 § i konkurrenslagen (948/2011, 30.11.2012/662) har behöriga tjänstemän vid Konkurrens- och konsumentverket och regionförvaltningsverket rätt att förrätta inspektioner i de affärs- och lagerlokaler samt av markområden och fordon som en näringsidkare har i sin besittning för att övervaka att bestämmelserna i konkurrenslagen följs. Verket fattar för varje inspektion och näringsidkare som är föremål för inspektion ett särskilt inspektionsbeslut, som vid inspektionens början presenteras för den näringsidkare som är föremål för inspektion. Marknadsdomstolens tillstånd till inspektion krävs inte om inspektionen utförs i näringsidkarens affärslokaler. I huvudsak är inspektionerna överraskningsinspektioner, för att den näringsidkare som är föremål för inspektion inte före inspektionen ska förstöra material som hänför sig till utredningen av en misstänkt konkurrensbegränsning. Inspektioner kan utföras t.ex. för undersökning av kartellmisstanke, misstanke om missbruk av dominerande marknadsställning eller företagsförvärv. Verket har haft lagstadgad rätt till inspektioner sedan 1988, då Konkurrensverket bildades och lagen om konkurrensbegränsningar trädde i kraft. Bestämmelserna om inspektioner har omarbetats efter 1988.

Enligt 37 § i den gällande konkurrenslagen ska näringsidkare och sammanslutningar av

näringsidkare för inspektioner ge Konkurrens- och konsumentverkets, regionförvaltningsverkets eller Europeiska kommissionens tjänstemän eller personer som dessa bemyndigat tillträde till affärs- och lagerlokaler, markområden och fordon som de har i sin besittning. De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att granska och ta kopior av näringsidkarnas och sammanslutningarnas affärskorrespondens, bokföring, dataregistreringar och andra handlingar och data som kan ha betydelse för tillsynen över att konkurrenslagen samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs. Konkurrensmyndigheten kan ta s.k. spegelbildskopior av datorerna och i företagets lokaler bland materialet särskilja de handlingar som kan ha betydelse för utredningen.

Konkurrensmyndighetens inspektionsbefogenheter gäller endast handlingar, meddelanden och data som hänför sig till näringsverksamheten och befogenheterna gäller endast sådant material som har betydelse för tillsynen över att konkurrensbestämmelserna följs. Myndigheternas inspektionsrättigheter gäller alltså inte arbetstagarnas privata angelägenheter eller personliga meddelanden, utan dessa har uteslutits från inspektionsbefogenheten. I praktiken när myndigheterna bland ett omfattande material sällar fram sådant material som har betydelse för utredningen av ett konkurrensbrott kommer de också i kontakt med material som hör till privatlivet. Inspektörerna har rätt att undersöka vilket material som ska omfattas av inspektionen och försäkra sig om materialets art. Eftersom inspektionen inte gäller arbetstagarens personliga meddelanden, kan dessa inte heller som bevis kopieras och fogas till myndighetens dokumentmaterial i ett förvaltningsärende. Den näringsidkare som är föremål för inspektion får alltid som avslutning på inspektionen en kopia av de uppgifter som myndigheten har kopierat vid inspektionen.

Skydd för privatlivet

I 10 § i grundlagen (731/1999) finns bestämmelser om skydd för privatlivet och om brev- och telefonhemligheten samt hemlighets-

ten i fråga om andra förtroliga meddelanden. Beträffande Konkurrens- och konsumentverkets inspektionsrättigheter är det fråga om begränsning av näringsidkarens grundläggande rättigheter. Det centrala är då att bestämmelser om inspektionsverksamheten har utfärdats genom lag tillräckligt exakt och tydligt avgränsat. Bestämmelserna om verkets inspektionsrätt har utfärdats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 7/2004 och GrUU 40/2010). I inspektionsbestämmelserna i konkurrenslagen har inspektionen begränsats till endast sådant material som har betydelse för tillsynen över konkurrensbestämmelserna.

Lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) syftar bl.a. till att trygga konfidentialitet och integritetsskydd vid elektronisk kommunikation. Kärnområdet för skydd av förtroliga meddelanden gäller information om innehåll i ett meddelande som en person har skickat eller som har adresserats till personen.

9 kap. i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation gäller rätten att få uppgifter. I 36 § i den lagen föreskrivs det om rätt för vissa andra myndigheter – såsom polisen – att få uppgifter. Bestämmelsen hänvisar närmast till behandling av identifieringsuppgifter (när teleförelbindelserna har etablerats och hur länge de har varat, var mobiltelefonerna finns). Oklarhet har uppstått på grund av att Konkurrens- och konsumentverket i 9 kap. 36 § i nämnda lag inte uttryckligen nämns som en aktör som har en sådan rätt att få uppgifter som avses i lagen. Lagens förteckning över ”vissa myndigheter” är dock inte uttömmande. Enligt 8 § i ovannämnda lag får andra än kommunikationsparterna behandla konfidentiella uppgifter och identifieringsuppgifter med samtycke av avsändaren eller av den som meddelandet är avsett för, eller om så bestäms i lag. Även för närvarande föreskrivs det på lagnivå att konkurrensmyndigheten har rätt att göra inspektioner och granska affärskorrespondens, bokföring, datureregistreringar, andra handlingar och data som kan ha betydelse för tillsynen över att konkurrenslagen följs. I princip är det således inte fråga om en normkonflikt mellan olika författningar.

Bestämmelserna i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation kommer att ersättas med bestämmelserna i informations-samhällsbalken som riksdagen godkände den 15 oktober 2014 (RP 221/2013). Informations-samhällsbalken träder huvudsakligen i kraft vid ingången av 2015. Innehållet i 136 § i informations-samhällsbalken kommer i fortsättningen att ersätta innehållet i 8 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation. Enligt 136 § i informations-samhällsbalken får andra elektroniska meddelanden och förmedlingsuppgifter (än de som tidigare nämns i paragrafen) behandlas med kommunikationsparternas samtycke eller om så föreskrivs i lag. Enligt 137 § i informations-samhällsbalken får elektroniska meddelanden och förmedlingsuppgifter lämnas ut endast till aktörer som har rätt att behandla uppgifterna i det aktuella fallet.

2.2 Bedömning av nuläget

Konkurrens- och konsumentverket har i samband med inspektioner som hänfört sig till utredning av misstänkta konkurrensbegränsningar stött på problem i situationer där dataadministrationen, såsom underhåll av e-postserverar och säkerhetskopiering hos den näringsidkare som är föremål för inspektion har utkontrakterats till tredje part (tjänsteleverantören). Näringsidkaren får trots sin begäran inte nödvändigtvis av tjänsteleverantören sådana uppgifter som verket kräver för att utföra inspektionen. Tjänsteleverantören anser för sin del inte nödvändigtvis att det är möjligt att lämna ut uppgifter till näringsidkaren på grund av bestämmelserna i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

Vid verkets inspektioner är näringsidkarnas dokumentmaterial ofta mycket omfattande och en stor del av dem är i elektronisk form. Det är viktigt att inspektionerna genomförs så snabbt och effektivt som möjligt, så att de olägenheter som inspektionerna medför för näringsidkarnas verksamhet kan minimeras och undersökningen av ärendet snabbas upp. I regeringens proposition med förslag till konkurrenslag (88/2010) konstateras följande: ”Förrättandet av inspektion och hittande

av dokument försvåras av att de företag som är föremålet för inspektion kan försöka dölja sådant material som är av betydelse med tanke på utredningen. Metoderna för inspektion bör således utvecklas så att inspektionerna kunde förrättas inom en kortare tid och att dolt eller förstört elektroniskt material skulle kunna återställas i synlig form." Även på internationell nivå har konkurrensmyndigheternas elektroniska kontroll och utveckling av undersökningsförfarandena konstaterats vara av stor vikt.

När verket utför en inspektion enligt 35 § i konkurrenslagen är det för en effektiv konkurrensövervakning och utredning av en misstänkt begränsning ofta nödvändigt att undersöka säkerhetskopiorna på e-postservrar och andra servrar (t.ex. filhantare som innehåller nätskivdelningar), eftersom det är möjligt att affärskorrespondens, e-postmeddelanden, kalenderanteckningar och andra dokument som hänför sig till den misstänkta konkurrensbegränsningen har raderats från de e-brevlådor eller nätskivor som är i bruk vid tidpunkten för inspektionen. Att undersöka säkerhetskopiorna är också nödvändigt i en situation där en person bland vars säkerhetskopierade uppgifter kan hittas den information som behövs för att bevisa en misstänkt konkurrensbegränsning, inte längre är anställd hos den näringsidkare som är föremål för inspektion. Dessutom kan undersökning av säkerhetskopiorna delvis ersätta undersökningen av den dator som personen använder, något som har ansetts nödvändigt. Då kan den berörda personen fortsätta att arbeta med sin dator efter ett så kort avbrott som möjligt.

Verket har stött på problem när det har bett den näringsidkare som är föremål för inspektion att lämna säkerhetskopierade uppgifter i situationer där säkerhetskopieringen har utkontrakterats. Det har framgått att en tjänsteleverantör till vilken den näringsidkare som är föremål för inspektion har utkontrakterat underhållet av sina servrar och säkerhetskopieringen, med hänvisning till bestämmelserna i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, inte har gått med på att lämna begärda uppgifter till den som är föremål för inspektion utan samtycke av de personer vars uppgifter har begärts. Problemet har tills

vidare lösts t.ex. genom att man har begärt samtycke av de personer vars uppgifter det är fråga om att återställa. Om den näringsidkare som är föremål för inspektion inte har fått personens samtycke, t.ex. för att denne inte längre är anställd hos näringsidkaren, har Konkurrens- och konsumentverket tvingats att rikta inspektionsbeslutet till tjänsteleverantören.

Att rikta inspektionsbeslutet till tjänsteleverantören kan dock vara problematiskt. Den näringsidkare som det ursprungliga inspektionsbeslutet har riktats till har i princip inte rätt att få det av verket begärda materialet som sådant i sin besittning. Däremot har verket enligt 37 § i konkurrenslagen rätt att granska materialet. Enligt regeringens proposition 88/2010 utförs inspektionen i regel i den näringsidkares lokaler som är föremål för inspektion. Om erhållandet av uppgifter förutsätter att inspektionsbeslutet riktas till tjänsteleverantören, ska inspektionen således i regel utföras i tjänsteleverantörens lokaler. Enligt verkets erfarenhet vill tjänsteleverantörerna dock inte att de återställda uppgifterna inspekteras i deras lokaler. Eftersom tjänsteleverantörens verksamhet inte i sig egentligen hänför sig till granskningen av en misstänkt konkurrensbegränsning och inspektionen även i övrigt ska utföras så att den medför så liten olägenhet som möjligt för den näringsidkare som är föremål för inspektion, är det nuvarande förfarande inte ändamålsenligt.

Tills vidare har saken lösts genom att inspektionen av återställda material utförs i tjänsteleverantörens lokaler, så att en representant för den näringsidkare som är föremål för inspektion ges rätt att närvara medan inspektionen utförs. I vissa fall har man bett tjänsteleverantören lämna det återställda materialet till verkets representant i den näringsidkares lokaler som är föremål för inspektion eller i dennes ombuds lokaler, där inspektionen har slutförts. Så har man gått tillväga framför allt om tjänsteleverantören har önskat att konkurrensmyndigheten inte ska utföra någon egentlig elektronisk kontroll i tjänsteleverantörens lokaler. Dessutom har kopior av det kopierade materialet lämnats till det egentliga föremålet för inspektion eller till dennes ombud. Om verket har riktat inspek-

tionen också till tjänsteleverantören har för tjänsteleverantören avfattas en sådan inspektionsberättelse som förutsätts i förvaltningslagen (434/2003). Tjänsteleverantörerna, liksom också de näringsidkare som är föremål för inspektion, har ofta framfört önskemålet att verket för det elektroniska materialets del ska utföra inspektionen enligt konkurrenslagen så långt det är möjligt någon annanstans än i inspektionsobjektets lokaler, eftersom genomgången av elektroniskt material är tidskrävande på grund av det omfattande dokumentmaterialet och datamängden.

De ovan beskrivna förfarandena är besvärliga för såväl verket och den näringsidkare som är föremål för inspektion som för den tjänsteleverantör som administrerar utlagda servrar eller deras säkerhetskopior. En effektiv inspektionsverksamhet fördröjs eller har på sina ställen till och med delvis förhindrats medan samtycken skaffas fram.

Konkurrens- och konsumentverket känner inte till att man i andra EU-medlemsstater skulle ha stött på motsvarande problem. Enligt verkets uppfattning får konkurrensmyndigheterna det elektroniska material som behövs för inspektionen i regel utan problem i situationer där dataadministrationen hos den näringsidkare som är föremål för inspektion har utkontrakterats. Bestämmelser om den danska konkurrensmyndighetens behörighet vid utkontraktering finns i Danmarks konkurrenslag.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med den föreslagna ändringen av 37 § i konkurrenslagen är att förtydliga Konkurrens- och konsumentverkets inspektionsrätt vid tillsynen över att bestämmelserna i konkurrenslagen följs utan att utvidga den gällande inspektionsrätten. Avsikten är att de tjänstemän som förrättar inspektion ska ha rätt att få information förutom av den näringsidkare som är föremål för inspektion också av den tjänsteleverantör till vilken näringsidkaren har utkontrakterat sin dataadministration och lämnat sådant material som avses i paragrafen, såsom e-postmeddelanden.

Ändringsförslaget är en teknisk precisering, för att snabbare få uppgifter av tjänsteleverantören, bl.a. utan ett särskilt inspektionsbeslut för detta ändamål. Preciseringsen undanröjer den oklarhet som orsakar obehövligen dröjsmål och onödiga åtgärder såväl för verket och den som är föremål för inspektion som för tjänsteleverantören.

Myndighetens faktiska inspektionsmöjlighet ska inte vara beroende av huruvida näringsidkaren har utkontrakterat sin verksamhet. Inte heller konfidentialiteten eller integritetsskyddet ska vara på en annan nivå, om den näringsidkare som är föremål för inspektion har utkontrakterat sin dataadministration. Det är klart att företagets utkontrakteringsbeslut inte bör försvaga verkets möjligheter att utreda konkurrensbegränsningar och vidta inspektionsåtgärder. Det skulle leda till en faktisk försvagning av konkurrensövervakningen och försätta de näringsidkare som inte har utkontrakterat sina dataadministrationstjänster i en annan ställning vid granskningen av konkurrensbegränsningar än de näringsidkare som har valt utkontraktering.

3.2 Alternativ för genomförande

För att skapa klarhet i läget har två alternativa sätt för förtydligande granskats. Ett alternativ var att den näringsidkare som är föremål för inspektion ska ges rätt att av den tjänsteleverantör till vilken näringsidkaren har utkontrakterat sin dataadministration, få de uppgifter som verket behöver för att utföra inspektionen. Då får den som är föremål för inspektion inte rätt att behandla uppgifterna på annat sätt än att lämna dem till de personer som utför inspektionen. Ett annat alternativ var att förtydliga reglerna så att verkets rätt att få de uppgifter det behöver direkt av tjänsteleverantören uttryckligen framgår av reglerna.

Vid utvärderingen av alternativen har kommunikationsministeriet rekommenderat att bestämmelserna om förtydligande införs i konkurrenslagen och inte i den kommande informationssamhällsbalken, som ersätter den gällande lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation. Utgående från detta valdes den lösningen att frågan preciseras i konkurrenslagen. I konkurrenslagens 37 §

om inspektionsförfarande ska uttryckligen konstateras verkets rätt att få uppgifter direkt av den tjänsteleverantör som uppgifterna lämnats till. Förslaget ökar inte det egentliga inspektionsobjektets faktiska rätt att t.ex. själv granska de uppgifter som erhållits av tjänsteleverantören och utvidgar inte heller verkets inspektionsrättigheter.

3.3 De viktigaste förslagen och motiveringen till dem

Förslag till ändring av 37 § i konkurrenslagen

I 37 § 1 mom. i den gällande konkurrenslagen föreskrivs det om vilket material de tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att granska. Det föreslagna nya 2 mom. avser att förtydliga att de tjänstemän som förrättar inspektion också i utkontrakteringsfall har rätt att få och granska motsvarande material.

I syfte att förtydliga Konkurrens- och konsumentverkets inspektionsrätt föreslås det att de tjänstemän som förrättar inspektion ska ha rätt att få alla de uppgifter som behövs för inspektionen också av ett företag som på begäran av den näringsidkare som är föremål för inspektion eller annars som en del av den service som tillhandahållits näringsidkaren behandlar den kommunikation eller de uppgifter som avses i 37 § 1 mom. i konkurrenslagen.

Det nya 2 mom. i 37 § i konkurrenslagen ska vara en specialbestämmelse i förhållande till informationssamhällsbalken (RP 221/2013), som från och med ingången av 2015 ersätter lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

De tjänstemän som förrättar inspektion ska ha rätt att få uppgifter av tjänsteleverantören utan särskilt samtycke av den fysiska person till vilken meddelandet har sänts eller av den som har sänt meddelandet. De tjänstemän som förrättar inspektion ska således ha rätt att få information också direkt av det företag som dataadministrationen har utkontrakterats till. Det företag som behandlar kommunikation eller uppgifter på inspektionsobjektets begäran kan vara ett teleföretag, någon annan kommunikationsförmedlare, leverantör av system eller lagringsutrymme eller någon

annan tjänsteleverantör. Med kommunikationsförmedlare avses ett teleföretag, en sammanslutningsabonnent och en sådan annan aktör som förmedlar elektronisk kommunikation för andra än personliga eller med sådana jämförbara sedvanliga privata ändamål.

Den föreslagna bestämmelsen är avsedd att bli tillämplad i situationer där den näringsidkare som är föremål för inspektion har gett en annan näringsidkare sådan information som avses i paragrafen, för lagring eller behandling eller om den näringsidkare som är föremål för inspektion anlitar en tjänst som tillhandahålls av en annan näringsidkare som har sådan information. I dessa fall ska de tjänstemän som förrättar inspektionen ha rätt att få sådan information också direkt av näringsidkaren. Avsikten är att bestämmelsen också ska gälla en situation där lagringen eller behandlingen av informationen har utkontrakterats till ett annat företag utanför Finland eller till och med utanför EU.

Med de uppgifter som behövs för förrättande av inspektion avses all kommunikation och information som de tjänstemän som utför inspektionen behöver när de i enlighet med sina befogenheter utför en inspektion för att övervaka att konkurrensreglerna följs. De tjänstemän som utför inspektionen bedömer vilka uppgifter och vilken kommunikation de behöver för att förrätta inspektionen. De tjänstemän som utför inspektionen sällar vid inspektionen bland ett omfattande material fram sådant material som har betydelse för tillsynen över att bestämmelserna i konkurrenslagen följs. Inspektörerna har rätt att undersöka vilket material som ska omfattas av inspektionen och försäkra sig om materialets art.

För tjänsteleverantören kan uppstå kostnader för sökning och lämnade av information till de tjänstemän som förrättar inspektionen. För att det huvudsakliga ansvaret för de kostnader som inspektionen orsakar ska ligga hos den näringsidkare som är föremål för inspektion och för att näringsidkarna ska behandlas lika oberoende av eventuell utkontraktering, föreslås det att i paragrafen tas in ett antagande om kostnadsfördelning. I antagandet ska det konstateras att om lämnandet av de uppgifter som avses i paragrafen till de

tjänstemän som förrättar inspektionen medför kostnader för den näringsidkare som på inspektionsobjektets begäran behandlar uppgifterna, svarar den näringsidkare eller den sammanslutning av näringsidkare som är föremål för inspektionen för kostnaderna, om inte parterna kommer överens om något annat. Om fördelningen av kostnaderna kan man komma överens i det ursprungliga avtalet mellan näringsidkaren och tjänsteleverantören eller i varje enskilt fall när kostnaderna har uppstått. Om parterna inte kommer överens om saken är antagandet det att den näringsidkare som är föremål för inspektion svarar för de kostnader som inspektionen orsakar.

Motiveringen till bestämmelsen är att näringsidkarna ska behandlas lika i samband med inspektion samt att myndigheten inte ska orsakas kostnader på grund av att den näringsidkare som är föremål för inspektion har vidtagit utkontraktering eller andra arrangemang. En näringsidkare som har utkontrakterat sin dataadministration ska inte försättas i en annan ställning i fråga om kostnaderna än en näringsidkare som själv sköter sin dataadministration.

Bestämmelserna om det nuvarande Konkurrens- och konsumentverkets (tidigare Konkurrensverket) inspektionsrätt har utfärdats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 7/2004 och GrUU 40/2010). Eftersom den föreslagna preciseringen i fråga om inspektionsrätten inte ökar Konkurrens- och konsumentverkets nuvarande befogenheter i samband med inspektion, behöver inget utlåtande begäras av riksdagens grundlagsutskott.

4 Propositionens konsekvenser

Syftet med propositionen är att förtydliga Konkurrens- och konsumentverkets inspektionsrätt vid tillsynen över att bestämmelserna i konkurrenslagen följs, utan att den gällande inspektionsrätten utvidgas. Förtydligandet undanröjer den oklarhet beträffande Konkurrens- och konsumentverkets inspektionsrätt som eventuellt uppstår i en inspektionssituation, när den näringsidkare som är föremål för inspektion har lämnat uppgifter till en utomstående näringsidkare, t.ex. i

samband med utkontraktering av dataadministrationen. Den föreslagna bestämmelsen minskar det administrativa arbetet och gör läget tydligare såväl för den näringsidkare som är föremål för inspektion som för den näringsidkare som behandlar uppgifter på begäran av inspektionsobjektet. Konkurrens- och konsumentverkets tillsynsarbete däremot underlättas och snabbas upp då man inte i samband med en inspektion behöver diskutera tolkningen av lagstiftningen.

5 Beredningen av propositionen

Behovet att utreda om befogenheterna för elektronisk kontroll är tillräckliga framfördes av Konkurrens- och konsumentverket. Utredningen av om verkets befogenheter för elektronisk kontroll är ändamålsenliga och tillräckliga togs in som en del av programmet för främjande av sund konkurrens i juni 2013.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet i nära samarbete med Konkurrens- och konsumentverket. I ärendet har också hörts tjänstemän vid kommunikationsministeriet, justitieministeriet och Kommunikationsverket.

Om utkastet till proposition begärdes yttranden av justitieministeriet, kommunikationsministeriet, finansministeriet, Konkurrens- och konsumentverket, Kommunikationsverket, dataombudsmannen, Ficom Ry, Finlands näringsliv EK, Företagarna i Finland, Fujitsu Finland Oy, Oy IBM Finland Ab och Cygate Oy. Yttrande lämnades av justitieministeriet, kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket, Konkurrens- och konsumentverket, dataombudsmannen, Finlands Näringsliv EK och Oy IBM Finland Ab. Positiva till förslaget förhöll sig bl.a. Konkurrens- och konsumentverket, kommunikationsministeriet och dataombudsmannen. Även Finlands Näringsliv kan bedömas ha en positiv inställning till förslaget, eftersom förslaget inte utvidgar myndigheternas nuvarande inspektionsrätt. Oy IBM Finland Ab tog i sitt yttrande endast ställning till täckandet av kostnaderna. Företaget ansåg att det föreslagna kostnadsansvaret är motiverat men föreslog ett förtydligande av formuleringen.

Justitieministeriet förhöll sig i sitt yttrande kritiskt till formuleringen av förslaget, men i den fortsatta beredningen av ärendet har man hittat sådana formuleringar som också justitieministeriet stöder. Efter remissförfarandet har arbets- och näringsministeriet diskuterat formuleringarna i förslaget på gemensamma möten med representanter för justitieministeriet, Kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och Konkurrens- och konsumentverket. Utifrån yttrandena och de diskussioner som fördes vid mötena har i det propositionsutkast som hade sänts på remiss slopats andra meningen i det föreslagna nya 2 mom. i 37 § i konkurrenslagen. Dessutom gjordes en ändring av teknisk natur i första meningen i det föreslagna 2 mom. Också motiveringen till propositionen har på motsvarande sätt gjorts koncisare.

Dataombudsmannen konstaterade i sitt yttrande att han i det propositionsutkast som hade sänts på remiss välkomnar det att lagen ska föreskriva om myndighetens behörighet och dess omfattning tillräckligt precist och för att undvika oklara situationer i samband med behandlingen av personuppgifter.

Kommunikationsverket ansåg att det förslag till förtydligande av konkurrenslagen som hade sänts på remiss var bra och behövt. Kommunikationsverket anser att det centrala är att lagen förtydligas i fråga om rätten att behandla sådan kommunikation som omfattas av integritetsskyddet för de anställda vid det företag som är föremål för inspektion. Kommunikationsverket har som ett

alternativ föreslagit att den dokumentation som ska göras om inspektionen utökas utöver den inspektionsberättelse som nu avfattas. En mer omfattande dokumentation av inspektionen ansågs i beredningsarbetet dock vara oändamålsenligt för parterna och förhindra ett effektivt genomförande av inspektionen.

Kommunikationsministeriet anser att det med tanke på kommunikationens konfidentialitet och integritetsskyddet är bra att det genomförandealternativ som valts är det att myndigheten får de uppgifter den behöver direkt av tjänsteleverantören och att förslaget inte ökar den faktiska rätten för den näringsidkare som är föremål för inspektion att själv granska de uppgifter som erhållits av tjänsteleverantören.

Konkurrens- och konsumentverket anser att ändringen är motiverad och viktig och understöder ändringen.

Finlands Näringsliv förutsätter att ändringen inte utvidgar den nuvarande inspektionsrätten. Förbundet anser det som en förtydligande faktor att det företag som är föremål för inspektion ska svara för de kostnader som lämnandet av uppgifter eventuellt medför.

6 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2015.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av 37 § i konkurrenslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konkurrenslagen (948/2011) 37 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 662/2012 och 1169/2013, som följer:

37 §

Förfarandet vid inspektioner

Näringsidkare och sammanslutningar av näringsidkare ska för inspektioner ge Konkurrens- och konsumentverkets, regionförvaltningsverkets eller Europeiska kommissionens tjänstemän eller personer som dessa bemyndigat tillträde till affärs- och lagerlokaler, markområden och fordon som de har i sin besittning. De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att granska och ta kopior av näringsidkarnas och sammanslutningarnas affärskorrespondens, bokföring, dataregistreringar och andra handlingar och data som kan ha betydelse för tillsynen över att denna lag samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs.

De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att få alla uppgifter som behövs för inspektionen också av ett företag som behandlar kommunikation eller uppgifter som avses i 1 mom. på begäran av den näringsidkare som är föremål för inspektion eller annars som en del av den service som tillhandahållits näringsidkaren. Om lämnandet av uppgifter till de tjänstemän som förrättar inspektio-

nen medför kostnader för det företag som på begäran av den näringsidkare som är föremål för inspektion eller annars som en del av den service som tillhandahålls den näringsidkaren behandlar uppgifter, svarar denna näringsidkare eller den sammanslutning av näringsidkare som är föremål för inspektion för kostnaderna, om inte parterna kommer överens om något annat.

De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att av samtliga företrädare för och anställda hos näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare kräva utredningar av fakta och handlingar som har samband med föremålet för och ändamålet med inspektionen och protokollföra de svar som har erhållits. De tjänstemän som förrättar inspektion har också rätt att försegla lokaler eller bokföring, handlingar och data så länge och i den omfattning som det behövs för inspektionen.

Vid förrättande av inspektion i andra lokaler än de som avses i 35 § har Europeiska kommissionens, Konkurrens- och konsumentverkets och regionförvaltningsverkets tjänstemän befogenheter enligt 1 mom., men inte befogenheter enligt 3 mom.

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

Europeiska kommissionen, Konkurrens- och konsumentverket och regionförvalt-

ningsverken kan vid inspektioner biträdas av andra personer som de har bemyndigat därtill.

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20 november 2014

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

ANTTI RINNE

Arbetsminister *Lauri Ihalainen*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 37 § i konkurrenslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konkurrenslagen (948/2011) 37 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 662/2012
och 1169/2013, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §

37 §

Förfarandet vid inspektioner

Förfarandet vid inspektioner

Näringsidkare och sammanslutningar av näringsidkare ska för inspektioner ge Konkurrens- och konsumentverkets, regionförvaltningsverkets eller Europeiska kommissionens tjänstemän eller personer som dessa bemyndigat tillträde till affärs- och lagerlokaler, markområden och fordon som de har i sin besittning. De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att granska och ta kopior av näringsidkarnas och sammanslutningarnas affärskorrespondens, bokföring, dataregistreringar och andra handlingar och data som kan ha betydelse för tillsynen över att denna lag samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs.

Näringsidkare och sammanslutningar av näringsidkare ska för inspektioner ge Konkurrens- och konsumentverkets, regionförvaltningsverkets eller Europeiska kommissionens tjänstemän eller personer som dessa bemyndigat tillträde till affärs- och lagerlokaler, markområden och fordon som de har i sin besittning. De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att granska och ta kopior av näringsidkarnas och sammanslutningarnas affärskorrespondens, bokföring, dataregistreringar och andra handlingar och data som kan ha betydelse för tillsynen över att denna lag samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs.

De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att få alla uppgifter som behövs för inspektionen också av ett företag som behandlar kommunikation eller uppgifter som avses i 1 mom. på begäran av den näringsidkare som är föremål för inspektion eller annars som en del av den service som tillhandahålls näringsidkaren. Om lämnandet av uppgifter till de tjänstemän som förrättar inspektionen medför kostnader för det företag som

på begäran av den näringsidkare som är föremål för inspektion eller annars som en del av den service som tillhandahålls den näringsidkaren behandlar uppgifter, svarar denna näringsidkare eller den sammanslutning av näringsidkare som är föremål för inspektion för kostnaderna, om inte parterna kommer överens om något annat.

De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att av samtliga företrädare för och anställda hos näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare kräva utredningar av fakta och handlingar som har samband med föremålet för och ändamålet med inspektionen och protokollföra de svar som har erhållits. De tjänstemän som förrättar inspektion har också rätt att försegla lokaler eller bokföring, handlingar och data så länge och i den omfattning som det behövs för inspektionen.

De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att av samtliga företrädare för och anställda hos näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare kräva utredningar av fakta och handlingar som har samband med föremålet för och ändamålet med inspektionen och protokollföra de svar som har erhållits. De tjänstemän som förrättar inspektion har också rätt att försegla lokaler eller bokföring, handlingar och data så länge och i den omfattning som det behövs för inspektionen.

Vid förrättande av inspektion i andra lokaler än de som avses i 35 § har Europeiska kommissionens, Konkurrens- och konsumentverkets och regionförvaltningsverkets tjänstemän befogenheter enligt 1 mom., men inte befogenheter enligt 2 mom.

Vid förrättande av inspektion i andra lokaler än de som avses i 35 § har Europeiska kommissionens, Konkurrens- och konsumentverkets och regionförvaltningsverkets tjänstemän befogenheter enligt 1 mom., men inte befogenheter enligt 3 mom.

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

Europeiska kommissionen, Konkurrens- och konsumentverket och regionförvaltningsverken kan vid inspektioner biträddas av andra personer som de har bemyndigat därtill.

Europeiska kommissionen, Konkurrens- och konsumentverket och regionförvaltningsverken kan vid inspektioner biträddas av andra personer som de har bemyndigat därtill.

Denna lag träder i kraft den 20 .
